

Levende vormen

De kinderen leren dat dezelfde vormen sámen een nieuwe vorm maken

Gepelde banaan, 11 jaar

Gepelde banaan, 10 jaar

Bosje radijs, 12 jaar

Bosje radijs, 11 jaar

onderwerp

bosje radijs,
wortelen, trosje
druiven

techniek

tekenen met
tekenpotlood (2 B),
afwerking met o.i.
inkt, kroontjespen

papierformaat

± 15 × 20 cm

Toelichting

Het gaat in deze les over typische vormen van bundeling: een trosje druiven, een streng knoflook, een bos peen (wortelen) of een bosje radijs. Het is de bedoeling dat er meer aandacht wordt besteed aan de gezamenlijke vorm, dan aan de aparte vorm van druif, radijs of wortel. Het geheel is meer (en ook anders) dan de optelsom van de delen. Natuurlijk zullen in deze les de kritische tekenaars zien hoe de individuele vormen van elkaar verschillen, al is het maar een beetje. Bij het tekenen naar de natuur gaat het ook over de kleine verschillen.

Het zou een kostbare les worden wanneer elke leerling een eigen bosje of trosje op tafel krijgt; dat hoeft niet wanneer we met groepjes van vier of vijf kinderen werken. Op deze manier krijgen we van eenzelfde gegeven vier of vijf verschillende beelden, vanuit even zoveel verschillende standpunten. We moeten zorgen dat de afstand ongeveer een meter is. Zitten we te dicht bij dan lopen we kans de onderdelen te tekenen in plaats van het geheel. Deze laatste opdracht in dit werkboek loopt een beetje vooruit op het vervolgbok over het tekenen naar de natuur, waar het stilleventekenen en het tekenen-veraf vooral benadrukt worden.

Begeleiding

De kinderen worden in groepjes gezet. In hun midden een bosje radijs. Voor een gedifferentieerde aanpak kunnen we elk groepje iets verschillends geven: trosje druiven, klein bosje wortelen, e.d. Het uitgangspunt moet steeds hetzelfde zijn, namelijk de bundeling. Heeft zo'n bundeling zelf een typische vorm? Wanneer we de vormen nader bekeken hebben beginnen de kinderen met de totale vorm. Hoe komt die op het papier? Laat ze die heel dun opzetten. Er moeten dunne schetslijntjes gemaakt worden; er mogen nog geen afzonderlijke vormen getekend worden. Is de grote vorm klaar dan mag pas naar de kleine vormen gekeken worden. Laat ook heel dun enkele kleine vormen tekenen. Denk erom: een worteltje van opzij ziet er wel wat anders uit dan van voren bekeken.

Nu kunnen we heel dun aangeven waar het licht is en waar donker. Is er schaduw te zien?

Deze eerste fase van de les is klaar. Het potlood gaat weg. Laat ze o.i. inkt in kleine potjes gebruiken of op een schoteltje doen. De kinderen mogen géén contourlijnen trekken! We tekenen met kleine streepjes, puntjes. Aan de lichtzijde moet minder getekend worden dan aan de schaduwzijde. Het kan een goede gewoonte zijn de tekening uit te werken aan de donkere kant: de lichte kant blijft daardoor wit. Op deze manier komt er meer ruimtelijkheid in de tekening. Na afloop kunnen de tekeningen onderling vergeleken worden. Hoe is de grote vorm in vergelijking met de kleine?

onderwerp

trosje bananen,
bosje asperges of
fruitmandje

techniek

schetsen met
potlood, afwerken
met o.i. inkt en
kroontjespen

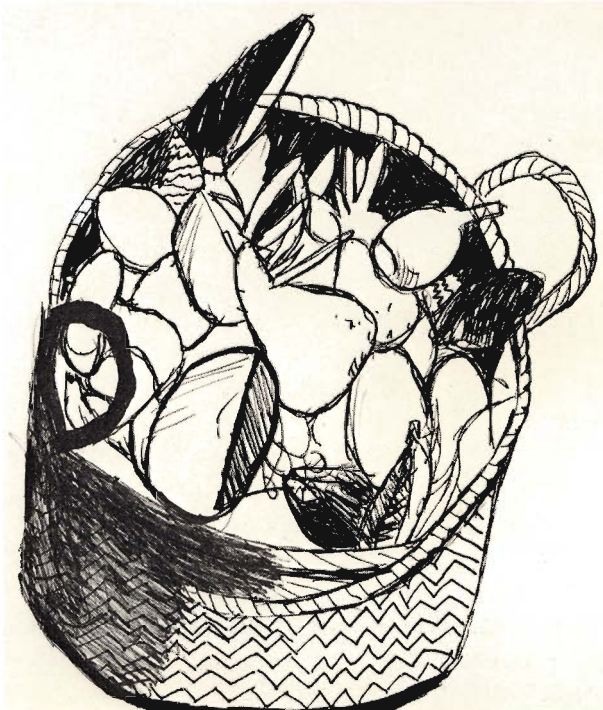
papierformaat

± 15 × 20 cm

Andere opdrachten

Ook al nemen we wat andere onderwerpen, het typische blijft gehandhaafd. De grote vorm is heel wat anders dan de kleine vorm. In plaats van o.i. inkt kunnen we gebruik

maken van dunne, zeer
fijnschrijvende viltstiften
met een zwarte kleur. Het
materiaalgebruik wordt
daardoor gemakkelijker.
Dat betekent niet dat de
tekeningen daardoor ook
beter worden. Enige
weerstand van het
materiaal maakt het
tekenen intensiever (beter).

Fruitmandje, 12 jaar